

ŠKOFIJSKI LIST

29.

Marijinim kongregacijam.

Iz Holandske se razširja poziv vsem Marijinim kongregacijam, naj bi posebno na praznik Marijinega Oznanjenja, dne 25. marca, molile k svoji nebeški Materi, ki je tudi Kraljica miru, da bi s svojo vsemogočno priprošnjo izprosila zaželeni mir vsem narodom, ki se vojskujejo.

V ta namen se priporoča zjutraj skupno sveto obhajilo, popoldne pa slovesno pobožnost za mir.

Želim, da se mirovni pobožnosti drugih kongregacij pridružijo tudi prav vse Marijine kongregacije, karkoli jih imamo v naši škofiji. Res, veliko trpimo; vendar nas je Gospod do sedaj obvaroval še hujših nesreč: kuge ni, tudi lakota se še posebno bridko ne čuti, in sovražnik še ni mogel vdreti v našo deželo. Vse pa kaže, da bodo prav kmalu ravno na meji naše škofije strašne

in velikanske bitke; saj čitamo, kako se sovražnik pripravlja, da s preštevilnimi četami, neštetimi topovi in drugimi groznimi morilnimi sredstvi napada našo armado, razvrščeno ravno ob naši meji.

Zato molimo in delajmo pokoro! Zato se vzbudite vsi člani Marijinih družb in na praznik Marijinega Oznanjenja kličite skupno in zaupno: Marija pomagaj! Torej vsi k sv. obhajilu in k popoldanski mirovni pobožnosti!

Podrobni razpored za željeno mirovno pobožnost pripustim gospodom voditeljem samim.

V Ljubljani, 16. februarja 1917.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

30.

Vojaški domovi.

Po vsej Avstriji se je začelo gibanje, kako bi našim vojakom, ki so na fronti ali koj v ozadju, pomagali, da se vsaj nekoliko potolažijo in razvedre.

Sklenilo se je, da se vojakom napravijo preprosti domovi dveh do treh sob, kamor bi mogli zahajati ob času počitka in dobiti kaj primerne dušne in telesne hrane.

V sobah bodo lepe podobe; v njih bodo mize za časopise in razne dobre knjige; tudi priprave za pisanje pisem domačim bodo v njih. Vojaki, utrujeni in izmučeni, bodo mogli dobiti zdrave hrane in pijače. Tudi za razvedrilo, za glasbo, za predavanja se bo poskrbelo.

Na čelu teh priprav sta sama cesar in cesarica. Na več krajih so taki domovi že narejeni. Nemci jih imajo že več sto. Pri nas, namreč na

italijanski fronti in v ozadju se priprave delajo sedaj. Vojaško poveljništvo hoče, da naj notranjo opravo sob oskrbimo mi. Nameravajo pa v vojnem ozemlju ob italijanski meji postaviti okoli 60 domov.

Da pomoremo za opravo sob, v katerih naj bi si naši vojaki nekoliko oddehnili, odredim, da naj bodo prispevki naših vernikov zadnjo nedeljo meseca marca za te domove.

Vse gospode prosim, da nedeljo poprej ljudstvo poučite in za obilne prispevke povabite. Pri vpošiljanju nabirk določno zapišite, da je nabirka namenjena za domove.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Poročilo o konferencah sodal. SS. Cordis Jesu v letu 1916.

J. Flis.

Prvo vojno leto se je dvomilo, bodo li še mogoče konference, a letos so se skoraj po vseh dekanijah vršile. V neki dekaniji so okoliščine bile jako neugodne; nekaj dekanov je bolehnih; ena dekanija je bila izpraznjena. V teh poslednjih slučajih bi bilo prav, ko bi se naprosil kak gospod župnik, ali naj bi se sam ponudil, da hoče to požrtvovalno pa potrebno delo sprejeti, da se konference predolgo ne pretrgajo. Udeležba je bila, kakor poročajo čč. gg. dekanji, v sedanjih razmerah splošno dobra in zanimanje za razgovore prav povoljno. »Jako resno so se vršile konference in so bile jako dobro obiskane; brez vzroka ni celo leto skoraj nihče izostal,« se glasi poročilo vipavskih konferenc. Splošno se v tem ujemajo skoraj vsa poročila. Pritožujejo pa se po pravici, da se nekateri gospodje dosledno ogibajo teh shodov, nekateri morebiti radi slabe vesti, drugi radi pomanjkanja kolegijalnosti — toda število teh je le majhno. Pri vseh konferencah se je razpravljalo mnogo lepega, koristnega, spodbudnega, v nemalo se je za modro, previdno, goreče pastirovanje zlasti v sedanji dobi, kar je razvidno iz posnetka konferenčnih zapisnikov. Oziralo se je tudi na lokalne potrebe dotične dekanije. Semtertja so se kakemu gorečemu gospodu zdele konference premalo živahne. Vsaka konferenca seveda ne more biti enako živahna, je pač mnogokrat odvisna od duševnega razpoloženja zborovalcev, največ pa od tvarine, o kateri se obravnava, ki tudi niso vse enako aktualne, pa je vendar koristno in poučno, da pridejo na vrsto. Gospodje referenti so se res prizadevali tudi bolj teoretičnim razpravam kolikor moč vdihniti živahnost in zanimivost. Vse hvalevredno je, da je večina udeležnikov referate prevzela in je skoraj vsak referent pri eni ali drugi konferenci s svojo razpravo vzbujal in vzdrževal pozornost. Po teh izgledih naj bi gospodje rade volje sprejeli obravnave, akoravno se siliti ne morejo, olajšali bi pa na ta način požrtvovalno delo gospodom dekanom, ki navadno mesto odpadlih referatov sami to točko izpolnjujejo. — Da bo pa vse delovanje v konferencah uspešnejše, naj se ravnajo gospodje tudi glede duhovnega življenja po društvenih pravilih; tako bo društvo krepko na znotraj; ako je pa v notranjem življenju krepko in polno življenja, se bo to kazalo na

zunanje v pastirovanju in, kar je bistveno, smemo si biti svesti božjega blagoslova.

Vprašanje pa je, so li konference v vojnem času mogoče in potrebne? Da so konference vkljub vojski in ravno zaradi vojske neodložljivo potrebne, je župnik Orehek v konferenčnem poročilu na konferenci v Strugah dne 28. avgusta 1916 z veliko navdušenostjo dokazal in pobijal vse razloge proti konferencam. »Sklicjal sem konferenco«, pravi, »na dan vednega češčenja, povabil č. g. dekana za sprejem fantov in mož v Mar. družbo. Pred ta dan spoved; lahko rečem, da je bila cela fara pri sv. obhajilu. Sv. obhajilo smo med sv. mašo darovali kot zadostilno sv. obhajilo za vojake, ki bi radi k sv. zakramentom pristopali, pa ne morejo. Ob desetih vojna pobožnost, ob tri četrt na eno skupno počestitev Najsvetejšega Zakramenta od strani duhovščine (molimo Vesp. c. Complet.), kratko, nakopičil sem toliko molitve in raznih pobožnosti, da nikomur mojih faranov niti na misel ne more priti, kakor to: gospodje nam hočejo dobro, molijo in delajo za nas! In res! Z obraza berem mozem, kako so tega zadovoljni, veselje jim žari z obraza in hvaležnost, da se v teh tužnih dneh sploh kdo briga zanje. Vse je proti njim; vedno samo: daj! Še mernik žita ne sme zmleti, ki ga je pridelal z žulji svojih rok; vedni pozivi pod orožje, padanje vojakov na bojišču, jok, solze; edini, ki ima zanje odprto srce in roko, je duhovnik. Vanj je zaupal naš človek v mirnem času, vanj zaupa zdaj. Gospodje, ta misel zatemni vse ugovore proti konferencam in jih razblini v nič. Ni treba posebnega pripravljanja za kosilo; ne pridemo skupaj, da bi jedli, ampak da delamo in se posvetujemo. Tudi gospod, pri katerem se konferenca vrši, ne more biti v zadregi radi živil. Vsakdo bo mogel postreči s preprosto, domačo, narodno hrano, ki smo jo uživali poprej, kakor meseno, in jo jemo še zdaj, ko smo sami. To so le bagatele, ki ne morejo priti v poštev pri tako važni stvari.

Ravno zaradi vojske so konference potrebne. Brez števila je vojska rodila novih odnosajev v dušnopastirskem življenju, novih težav, čisto posebnih razmer pri možeh-vojaki in doma ostalih. Iz lastne izkušnje povemo, da sem že parkrat bil v resni zadregi, kako bi v danem slučaju bolje ukrenil. Več glav, več misli. Če me

tovariš potrdi, da prav ravnam, bom zanaprej še sigurneje in zato uspešneje stopal pa začrtani poti. Velik čas živimo, ne zamudimo ga!

G. referent apelira na idealnost kranjske duhovščine, ki je po božji previdnosti pravočasno spoznala liberalno nevarnost iz leta 1890.—1900., duhovščine, ki je razumela dobo socialnega preporoda v l. 1900.—1910., duhovščine, ki je povzročila razcvet katoliške misli med slovenskim narodom v letih 1910. do začetka vojske; nemogoče je, da bi ta duhovščina rekla, da so duhovska zborovanja nepotrebna ali nemogoča z a r a d i svetovne vojske. Velik čas živimo, ta velik čas ne sme najti med kranjsko duhovščino majhnih ljudi. »Ko bi mogel, bi zaklical, da me čujejo vsi tovariši: Kvišku srca! Trdno dajmo se skleniti! Naši možje in fantje nam rešujejo z mečem in krvjo naš dom, mi pa moramo njim samim rešiti njih ognjišče, njih družine, njih srečo in veselje, njih vse.« (Iz referata so povzete glavne misli.)

Ta navdušeni klic župnika Oreška v Strugah, za katerega smo mu jako hvaležni, naj bi si k srcu vzeli vsi tisti č. gg., ki se brez važnega vzroka ali iz nebrižnosti konferenc sploh ne udeležujejo ali jih poredko obiskujejo. Dokler imajo naše konference tako idealno navdahnjene in za blagor vernikov tako goreče člane, take glasnike in voditelje, se nam ni bati, da bi se konference opustile ali da bi bilo ljudstvo v verskem, gospodarskem in političnem oziru zapuščeno. Pride prilika, o kateri gospodje sami čutijo potrebo konference, kjer se posvetujejo. Nekdo škofijstvo vprašuje o neki stvari za svet s pripomnjo, da niso imeli konference in se ni mogel posvetovati, se prepričati, li ravna prav ali ne.

Dela, neumornega, požrtvovalnega dela bo dosti. O dušnem pastirstvu po vojski se je temeljito vsestransko razpravljalo pri konferencah sodalitatis kakor tudi pri pastoralnih konferencah. Opisal je slab vpliv vojske; kako skrbeti za može, fante, kako poučevati one, ki se bodo vrnili iz ujetništva; kako ravnati z onimi, ki hujskajo zoper duhovnike itd.; reči se sme, da se je vse preresetavalo in v nemalo k neumornemu delu.

Vojna, kakor sploh greh in vsako zlo, je vzeta in všteta v svetovni načrt božjega svetovnega vladarstva gotovo kot kazen, pa tudi kot sredstvo zunanjega razvoja in napredka. Mnogo je ugank, zamotanih dogodkov v zgodovini, v življenju človeštva, pa tudi posamičnega človeka. Bog nas mnogokrat vodi skozi razna protislovja, pa vedno moramo imeti pred očmi, da se vse godi po volji božji in da bo naposled dobro zmagalo

hudo. Ako nit svete volje božje izpustimo iz rok, nam temno postane pred očmi; vse življenje se nam zamota; dogodki so nam nerazumljivi; ne vemo si svetovati, ne pomagati v bojih in v trpljenju našega življenja, ni nam mogoče kaos, zmede našega življenja harmonično urediti; edino le zapovedovalna in zmagovalna volja vladarja sveta nas more rešiti in nam vse uganke pojasniti. Svete volje božje se moramo v vseh okoliščinah življenjskih okleniti, držati se je, kamorkoli nas vodi — njeni hlapci smo. Zlasti v sedanjem vojnem času je mnogo zamotanega, nam nerazumljivega — toda božja previdnost vse vlada, in to nam zadošča in nam daje dušni mir.

Upamo, da se bližamo koncu vojske. Nastale bodo nove razmere, nove potrebe, nove smeri, novo delo; novo delo na gospodarskem, političnem in verskem polju. Pripravljamo se, morebiti pa se bo vse drugače zasukalo, kakor mislimo. Torej pravo delo nam bo kazala sproti prihodnost. Pojdimo na delo vneti po milosti božji, po duhu Gospodovem z zaupanjem na božjo pomoč, in ako okrog sebe vidimo mnogo razvalin, moramo spoznati in priznati: do tega pelje odpad od Boga, odpad od notranjega življenja v Boga, prestop do zunanjega materijalističnega življenja po mesu. Bodimo pripravljeni. Duša modernih olikancev je zastrupljena po neveri ali slabi veri. To so oni duhovi med svetom, ki sami sebi dopadejo in se imajo za nekako višje bitje, ako se zgodovinsko nam izročenemu krščanstvu odtegnejo. Pa tudi med preprostimi župljani, brez posebne izobrazbe, se kaže, da nekateri stavijo v to svoj ponos, da sploh ne hodijo v cerkev ali ostajajo zunaj ali posedajo po gostilnah, ne prejemajo sv. zakramentov, ne soglašajo z duhovnikom ali se mu celo postavljajo po robu, ker se imajo za napredne, vzvišene nad druge navadne ljudi. Takih bo morebiti po vojski še več, ker bodo med svetom mnogo videli, mnogo brezvernega slišali od svojih tovarišev, svojih prednikov. S takim napuhom pa je vedno sklenjen greh zoper 6. božjo zapoved, bahajo in ponasajo se celo, da so mnogo cvetlic potrgali, mnogim ženam vzeli čast. Tako surovo življenje mladini jemlje vso moč, posuši vire idealnega stremljenja. Žalujoč že zdaj, moramo gledati na velik del mladine, o kateri moramo reči: »cinis cor eorum«.

Pač je sedaj res mnogo črnega dima tovarniških dimnikov, mnogo ropotajočega kolesja, toda kljub temu cvetlice niso pozabile lepo cveteti in prijetno vonjavo razširjati in škrjančki

se kljub temu žvrgoleč dvigajo v zračne višave, kakor so delali nekdanj. Mnogo duš je zatemnil črni dim nevere in greha, toda kljub temu še cveto lepe cvetke v nedolžnih dušah in iz čistih src mnogih Marijinih otrok se dviga hvala božja, kakor nekdanj — to skuša vsak dušni pastir in to mu vzbuja srčno veselje in ga navdušuje do daljne vstrajnosti. Res je, da je med modernim svetom in med zapeljanimi posamezniki mnogo nevere in nemoralnosti in jo bo še, toda notranji pritisk po dobrem božjem življenju je mogočen element v človeški duši in se vije skozi celo življenje tudi nemoralnega brezverca, tudi demonske sile ga ne morejo obvladati; to vidimo in skušamo ob smrtni postelji, ko tudi taki nesrečniki pridejo k spoznanju.

Zavedajmo se, čemu smo postavljeni med svet: »Vi ste sol zemlje,« bodimo nasprotniki greha; Bog nas je postavil med svet, da gnilobo, ki se hoče širiti tudi med zdrave ude, ozdravljamo in ustavljamo. To je naša častna naloga. Sol sv. evangelija ima neizčrpljivo silo, zamori kužne klice, če jo prav porabljamo.

Vpoštevati in v ozir jemati pa bo treba tudi napake, ki so se poleg mnogo lepih lastnosti med vojno med ljudstvom pokazale. Vidi se, da ima duhovnik tu ali tam kot tak vendar premalo vpliva. Pred odhodom se vojaki ne oglašajo kakor tudi ne pri vrnitvi na dopust. Mnogo društvnikov je v vojski, ki se svojega duhovnika-voditelja ne spominjajo niti s pismom, niti s pozdravom, celo taki, ki so bili ž njim v ožji zvezi; nasprotno pa se prigodi semintja, da pozdravlja, da se oglašja tudi tak, ki ni bil v društvu in celo iz nasprotnih vrst. To da misliti, kje je krivda? — Kaže se semintja zavist, želja po naglem obogatitvi, premalo skrbi, da bi se bližnjemu pomagalo, neka zavist, da bi se bližnjemu prav iz srca kaj dobrega privoščilo. Ta zavist bi se utegnila po vojski še bolj pokazati. Odlikovani bodo morebiti najslabši, najdrznejši; dobri, pohlevnejši ne; iz kake slabe družine bodo počešeni, iz dobre ne; tudi to bi utegnilo dati povod kakim opazkam. Kolike modrosti in previdnosti bo treba duhovnemu pastirju, da bo pravo zadel in ne zabredel v kake napake.

Ni pa zadosti, da se napake poznajo, tudi ni zadosti, da se poznajo pripomočki, marveč treba bo teh pripomočkov dejansko se posluževati. Med drugimi pripomočki bo zlasti treba gledati na to, da delamo tudi s svojim osebnim nekvarnim nastopom, z duševno izobraženostjo in plemenitim vnanjim vedenjem. Ni zadosti, da je duhovnik v svoji duši jako dober, svet mož; tudi

tak v sedanjem času, v sedanjih razmerah ne bo imel mnogo uspeha, ako ni tudi zunanji nastop tak, da tudi pri nasprotnikih vzbuja spoštovanje. Varovati se je treba napak, ki bi utegnile mnogo škodovati. Ne pozabimo: mi vidimo napake drugih, napake mož, žena, mladeničev, deklet — a oni vsi vidijo tudi slabosti duhovnikov, se pogovarjajo o njih. Pogled na te ali one slabosti silno škoduje ugledu duhovnikovemu in njegovim naukom jemlje veljavo. V loški konferenci je navedel g. Brecljnik mnogo takih udomačenih napak, na katere duhovnik prav nič ne pazi, pa mu jako škodujejo.

Omenjam le nekaterih, na primer, glede obleke, občevanja z lajiki, decorum sacerdotale premalo varujejo v govorjenju, v železniških vozovih, trivijalne izraze, kletve, ki so znamenje surovosti, sam gnoj voziti pri ekonomiji, politične nasprotnike obsojati ad inferos, jih preganjati, gospodovalen terorizem, ki se mu mora vse ukloniti, zanikrno opravljanje ceremonij, skopost, ki se celo pred lastnimi sobraty zapira itd., itd.

Pri razgovoru se je pristavilo, da moramo zlasti današnji čas gledati na dostojno vedenje, da ne izgubimo ugleda pri vojaki, zlasti pri višjih, ki pazijo na vsako malenkost. Na vse omenjene napake, ki bi se dale še pomnožiti, bodo gledali vrnivši se vojaki, ki so drugod videli vedenje duhovnikov. Na naše vedenje gledajo zdaj begunci, ki bodo zopet doma pripovedovali o nas; saj tudi mi poprašujemo, kakšna je tamkaj duhovščina, in slišimo opazke od najpreprostejših vojakov, ki nam pričajo, kako fin čut ima pri sodbi duhovnika tudi preprost človek. Torej tudi z zunanjo osebnostjo bo treba delati.

Še eno, gospodovalen terorizem, hočem omeniti. V sedanji dobi se javlja neka razburjenost vseh dušnih sil, nemir, neka negotovost, kaj bo in kako bo, neko razcepljenje, neupnost drug do drugega. Manjka mož srca. Kdor hoče v javnem življenju sedanjega mrzlega časa uspešno sodelovati, mora imeti srce, dobrohotno srce, ljubeče srce; terorizem ne bo uspeval. Dobrohotnosti potrebuje sedanost. Več dobrohotnosti v vsakdanjem življenju, v socialnem življenju, v političnem življenju; več dobrohotnosti pri razliki osebnega mnenja pri enakih glavnih principih. Sredi te zmedenosti in razkola stojimo duhovniki. Mi se zlasti moramo držati evangelija ljubezni, dobrohotnosti, nikakor ne smemo pustiti, da bi nas medse potegnili svetovno samoljubno vrvenje. Dobrohotnost je

plemenita lastnost, ena najplemenitejših, katera mora dičiti duhovnike. Dobrohotnost kaže odlično dušo, plemenitost duha; mogočnost volje mišljenja in delovanja duhovnikovega je pa tudi jako nežen dokaz dobrega tona. Koliko nasprotij bi se z obojnostransko dobrohotnostjo dalo poravnati v političnem, socialnem, zasebnem življenju med lajiki, med duhovniki in lajiki, med duhovniki samimi. Prošnja do škofijstva: naj se natanko določi delokrog g. župnika in g. kaplana naj se poravna prepir med oddajalcem in sprejemalcem župnije itd. Vse take zahteve so zahteve tovarniških delavcev, oni morajo imeti strogo določeno delo. Kaj je vzrok nesporazumljenja? Pomanjkanje srca, dobrohotnosti. Z dobrohotnostjo se najstrožje nasprotje pri sicer trdih, pa plemenitih srcih poravna; lepe zgleda nam kaže skušnja. Dobrohotnost je eden glavnih kriterijev, po katerih ljudstvo presoja duhovnika. Nič gotoveje ne pridobi src vernikov, kakor dobrohotnost, ljubezen, prijaznost; dobrohotnost je ključ do srca. Zakaj se ljudstvo mladih dobrih duhovnikov rajši oklene? Ali ne tudi radi tega, ker kažejo več ljubezni, prijaznosti, dobrohotnosti. Dobrohotnost je bila program Zveličarjev, je program svete Cerkve, program sv. očeta, dobrohotnost je moč, ki svet osrečuje. Dobrohotnost mora biti program duhovnika za časa vojske, še bolj pa po vojski; dobrohotnost do mož, vrnivših se iz vojske, do ranjencev, do pohabljenec, do mladeničev, naj so bili v kaki družbi ali ne. Jezusu ni bila nobena žrtev prevelika, nič si ni prizanašal, ljubezen, dobrohotnost ga je gnala k neumornemu delu in trpljenju.

To so velika srca dobrih duhovnikov, ne sebično se žrtvujejo za vsestranski napredek svojih vernikov, za njihovo dobro, lepo življenje. Polni navdušenja in smisla za svoje župljane in njihovo trpljenje imajo do njih resnično, globoko sočutje in jim iz srca žele pomagati.

Kako lepo g. Orehek, župnik v Strugah, opisuje ginjenost, veselje, hvaležnost za skazano dobrohotnost in ljubezen. V ribniški dekaniji so se začenjale konference s slovesno črno sveto mašo za padle vojsake vse dekanije, cum absolutione ad tumbam. Verniki dotične župnije so se večinoma udeleževali z veliko vneto in ginjenostjo. S tem se je ljudem pokazalo sočutje, da so često sami prosili, naj bi bila v njihovi župniji konferenca. Na tak način se pridobi ljudstvo, ki vedno bolj spoznava namen konferenc in vsi predsodki zoper shajanje duhovnikov odpadejo. Tako se s kako malo pozornostjo, dobrohotnostjo ugled duhovnikov le poveča in se srca vernikov bolj navežejo na srce duhovnikovo. Gorečnost, dobrohotnost je iznajdljiva, zna se poslužiti vsake prilike za kako delo dobrohotnosti.

Seveda so po nekaterih krajih izgubljeni, ki nočejo poslušati svojega duhovnika, tudi za njegovo dobrohotnost in ljubezen imajo zakrknjeno srce. So mrtve duše, ki besede duhovnikove nočejo sprejeti, njegove ljubezni, dobrohotnosti nočejo pripoznati. Tudi Jezus je našel take, ki so svojo prosto voljo porabljali v nasprotovanje; so bili pač mrtve duše, kar je pa najžalostnejši pojav izgubljenega življenja. To dejstvo bi bilo zmožno navdušenost zamoriti; zgodilo bi se res, ko bi duhovnik nagibe za delovanje jemal iz svoje narave, iz sveta. Toda tako ne sme biti. Gorečnost in dobrohotnost mora imeti svoj izvor v namenih božjih, v volji božji, v vzvišenosti in namenu duhovskega poklica. Ne moremo zabraniti, da vera in morala pri nekaterih zatemni, da propalost opustoši duhovno življenje. Zroč take nesrečneže naj se srce dvigne kvišku; roke naj primejo za delo, da rešijo, kar se še da rešiti. Pustiti pa je treba prazni formalizem: tako se je delalo vedno, tako so delali predniki, tako sem delal vedno itd.; stari formalizem ne koristi v sedanjih razmerah prav nič. (Konec prih.)

Zavarovanje zvonov.

Vsled oddaje zvonov v vojne namene so se razmere glede zavarovanja tako spremenile, da je bila »Vzajemna zavarovalnica« primorana v smislu društvenih pravil (§ 56, točka 9) zavarovanje začasno prekiniti. Od strani nekaterih župnih uradov se je zavarovalnici očitalo nepravilno postopanje, zato se podaja v naslednjem kratko pojasnilo.

Ko je »Unio Catholica« prenehala, je prevzela »Vzajemna zavarovalnica« tudi zavarovanje zvonov, in sicer na podlagi tedaj obstoječih pravil, čeprav ista nekaterim odborovim članom niso popolnoma ugajala. Upravni odsek zavarovanja zvonov je bil vedno neka preporna točka v zavarovalnici in njena neprestana ovira. To kaže obračun. Od l. 1905 do konca l. 1915 se je

prejelo v odseku za zvonove premij v skupnem znesku K 68.549. Izplačalo se pa je v istem času z upravnimi troški skupaj K 77.845. Primanjkljaj je znašal torej K 9296, kateri se je moral pokriti iz rezervnega zaklada in iz prebitkov zavarovanja zoper ogenj. V navedenih letih se je v tem odseku samo v dveh letih izkazal prebitek, vsa druga leta pa so imela primanjkljaj. Ta primanjkljaj je bil tem občutnejši, ker se je pojavljal takoj v prvih letih, ko se je morala zavarovalnica boriti še za svoj obstanek. To pa je obenem tudi dokaz, da dosedanji zavarovalni pogoji niso »trdi« za zavarovanja, kakor se je očitalo, pač pa za zavarovalnico. To pojasnilo naj se blagovoli vzeti drage volje na znanje, ker je mnogo čč. gg. v napačni misli, da je bilo zavarovanje zvonov za zavarovalnico posebno dobičkanosno podjetje.

Vse te razmere so se pa vsled vojne obrnile prav znatno na slabše. Število zvonov se je znižalo na tretjino, in ti se bodo sedaj bolj rabili. Večina novjših zvonov se je oddala, ostali so pa po nekod skoro sami stari že zelo izrabljeni zvonovi, pri katerih je naravno verjetnost poškodbe neprimerno večja. Riziko za zavarovalnico in ž njim bodoči primanjkljaj se je podvojil in potrojil. Poleg tega se je cena materijala in tudi delo samo tako podražilo, da s prejšnjimi cenami sploh ni bilo mogoče računati. Vse te okoliščine, ki so stanje zavarovanja bistveno spremenile, so zavarovalnico prisilile, da je v smislu društvenih pravil zavarovanje zvonov za časa vojne prekinila. Več čč. gg. je vkljub temu želelo vendarle tudi še za časa vojne zvonove zavarovati, torej je zavarovalnica v okrožnici naznanila pogoje, pod katerimi je v sedanjih razmerah mogoče zavarovanje prevzeti. Radi priznamo, da so sedanji

pogoji mnogo neugodnejši kot prejšnji, a žal moramo ž njimi za časa vojne, kakor pri vseh drugih stvareh, računati. V lastno škodo pa zavarovalnica ne more delati, če noče priti do poloma.

Pri tej priliki pripomnimo, da bi bilo umestno, ako bi čč. župni uradi pregledali tudi svoja druga zavarovanja zoper ogenj. Čestokrat so poslopja zavarovana za nezadostne vsote, posebno še glede na sedanje razmere. Ako potem pri požaru zavarovalnica ne more toliko izplačati, kakor se zahteva, se dolži ista nepravilnega postopanja. Navajamo samo en zgled. Poslopje, vredno najmanj 1500 K, je bilo zavarovano za 300 K. Eno tretjino poslopja je požar poškodoval, drugo je ostalo. Po pravilih zavarovalnice, ne samo »Vzajemne«, ampak izključno prav v vseh zavarovalnic se v tem slučaju izplača tretjina zavarovane vsote, torej 100 K. Posledica je bila veliko ogorčenje. Krivda pa ni bila na strani zavarovalnice, ampak pri župnem uradu, ki je bil nezadostno zavarovan. Drug slučaj: Župnišče je imelo zavarovano samo streho, brez delov spodnje stavbe. Ogenj je nastal v hiši in poškodoval strop in pod. Zavarovalnica je morala odškodnino odkloniti. Zopet nezadovoljnost. Vzajemna zavarovalnica je vedno kulantno postopala in večkrat odškodnino plačala, kjer bi jo bila lahko po pravilih odklonila. Saj njej ni za dobiček, katerega si delničarji drugih zavarovalnic na delnice med sabo razdelijo. Ves prebitek ostane pri zavarovalnici in ko bo rezervni fond zagotovljen, se bo letni prebitek po pravilih razdelil na zavarovance, zato je pa tudi dolžnost vseh pošteno mislečih mož, osobito duhovščine, da se domači zavod po možnosti podpira.

33.

Nedeljsko delo na železnicah.

C. in kr. apostolski vikarijat sporoča z dopisom z dne 7. t. m., št. 13.249 semkaj:

Das Armeeoberkommando hat mir unter Q. Nr. 35.010 vom 4. I. Mts. mitgeteilt, daß durch die Sonn- und Feiertagsruhe die Ladearbeit und der Wagensatz in einer für den Eisenbahnkriegsverkehr sehr nachteilhaften Weise verzögert wird, so daß es unter den dermaligen außergewöhnlichen Verhältnissen tatsächlich nicht möglich ist, die bedeutende Arbeitsmenge mit der Werktagsarbeit zu bewältigen.

Nachdem die Land- und städtischen Arbeiter vielerorts an Sonn- und Feiertagen jede Arbeit aus religiösen Rücksichten ablehnen, hat mich das Armeeoberkommando unter einem ersucht, diesbezüglich mit den hochwürdigen Ordinariaten das Einvernehmen zu pflegen.

Obzwar zur Zeit, wo das Vaterland in Gefahr, schwere Arbeiten, welche im Interesse des allgemeinen Wohles und der Verteidigung des Vaterlandes gelegen sind, auch an Sonn- und Feiertagen verrichtet werden können und müs-

sen, so bitte ich dennoch, die unterstehende Diözesangeistlichkeit dringend anzuweisen, daß sie die Bevölkerung diesbezüglich aufkläre und belehre und besonders den Arbeitern einschärfe, daß es nicht eine Sünde, ja sogar ihre heiligste Pflicht ist, unter den gegenwärtigen Verhältnissen Verlade- und Entladearbeiten auf den Bahnhöfen und auch überall, wo es das allgemeine Wohl erfordert, zu verrichten.

Es wird gewiß den Arbeitern Gelegenheit geboten werden, an Sonn- und Feiertagen der hl. Messe beizuwohnen, worauf sie sich dann,

mindestens aber von 12 Uhr Mittags an, an die vorerwähnte Arbeit zu begeben hätten.

Wenn sie aber durch die Arbeiten im Interesse des Vaterlandes festgehalten werden, so sind sie ja von der Verpflichtung, die hl. Messe zu hören und sich schwerer Arbeiten zu enthalten, ipso facto dispensiert.

Čč. dušni pastirji ob železnicah naj torej v smislu tega dopisa vernike pouče, da je v slučaju sile tudi ob nedeljah in praznikih dovoljeno težka dela opravljati. Seveda je želeti, da bi se dotični delavci udeležili sv. maše.

34.

Vabilo na zameno obveznic 1. in 2. vojnega posojila s štiridesetletnimi obveznicami 5. vojnega posojila.

V smislu dopisa c. kr. dež. predsedništva za Kranjsko z dne 5. februarja 1917, št. 652/mob., se vabijo čč. župni uradi, da oskrbe, kjer je mogoče, zameno obveznic prvega in drugega vojnega posojila s 40letnimi obveznicami petega vojnega posojila.

C. kr. poštno-hranilnični urad podaja naslednji navod:

»C. kr. finančni minister je ukrenil, da hoče posestnikom prvega in drugega vojnega posojila dati priložnost, zamenjati svoje zakladnice z obveznicami 40 letnega amortizacijskega petega vojnega posojila, ki se imajo šele izdati.

Pogoji za zameno so ustanovljeni, kakor sledi:

1. Prejemna vrednost 5½% prvega vojnega posojila iznaša 98 K 60 h, 5½% drugega 94 K 75 h za vsakih 100 K nominalne vrednosti; 40-letno državno posojilo (zajem) pa se računi po 92 K za 100 K nominalne vrednosti.

2. Glede dodelitve izposojila in glede plačila davka od vojnega dobička za peto vojno posojilo obstoječe ugodnosti veljajo tudi glede kosov, ki se izdajo pri ti zameni.

3. Iznosi iz razločkov v kurzi in iz obresti kosov se poravnajo v gotovem denarju. Pri tem se računajo kosove obresti po 92 h za 100 K nom. vr. od prvega vojnega posojila in po 46 h za 100 K nom. vr. od drugega vojnega posojila.

4. Zamenjava se prične dne 20. januarja in konča koncem februarja 1917. I.

5. Oddaja novih kosov petega vojnega posojila se ima vršiti pri poštno-hranilničnem uradu. Morejo se pa oddati šele potem, ko jih izda c. kr. državna osrednja blagajna. Začasnice (Interimsscheine) se izročijo samo, ako se posebno zahtevajo.

Ako imate kose prvega in drugega avstrijskega vojnega posojila, ki so v Vaši lastni shrambi in jih hočete zamenjati pri poštno-hranilničnem uradu s kosi petega avstr. vojnega posojila, blagovolite primerno izpolniti prošnjo na drugi strani, navesti v nji točno kose vojnega posojila in poslati jih potem s prošnjo vred — napovedajoči vrednost — »glavni blagajni c. kr. poštno-hranilničnega urada«. Na zavitku vrednostnega pisma blagovolite od zgoraj nad naslovom navesti glavno besedo »Zamena«, da dojde pismo brez zadržka v pravi oddelek blagajnice.

V svrhu zamene kosov prvega in drugega vojnega posojila, ki se nahajajo v shrambi poštno-hranilničnega urada, ali da se je dobilo nanje pri poštno-hranilničnem uradu proti zastavnici ali kontokorent izposojilo, blagovolite tiskovino na drugi strani primerno izpolniti in z rentno knjižico, ali pa z zastavnim listom vred poslati s pismeno pošto na »zbiralni oddelek« (Einlaufstelle) KA c. kr. poštno-hranilničnega urada na Dunaju ali pa podati kateremukoli poštnemu ali davčnemu uradu, kjer dobite tudi pojasnila.

Vse to seveda oskrbe tudi vsi drugi denarni zavodi.

35.

Kranjski patriotični vojni znaki.

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 14. februarja 1917, št. 644/mob., semkaj, da je še 2615 kosov kranjskih patriotičnih vojnih znakov na razpolago. Ker je izkupilo namenjeno v vojne dobrodelne namene, bi bilo želeli, da se vsi znaki razprodajo. To bi se doseglo, ako bi na Kranjskem vsakih 200 ljudi kupilo po en znak, kar bi se prav lahko

izvršilo. Znaki so po 3 krone.

Čč. župni uradi naj torej razprodajo po svoji moči priporočajo in naj število naročnikov priklase c. kr. okrajnim glavarstvom, ki jim bodo potem znake doposlala s položnico za vplačilo doneskov; v Ljubljani naj se znaki skupno naročajo in vplačujejo pri c. kr. deželnem predsedništvu.

36.

Olajšave postne postave.

Radi izrednih aprovizacijskih razmer dovoljujem:

1. Da smejo spovedniki dovoljevati vernikom postne olajšave v tem smislu, da smejo jesti karkoli dobe, torej tudi mesne jedi.

2. Da smejo tudi duhovniki ob dnevih neko-

liko olajšanega posta uživati zvečer mesno juho in meso.

V Ljubljani, 16. februarja 1917.

† **Anton Bonaventura** l. r.,
knezoškof.

37.

Slovstvo.

Synopses Psalmorum et Canticorum Breviarii. Sestavil † Anton Bonaventura, škof ljubljanski. V Ljubljani 1916. Natisnila Katoliška tiskarna. Samozaložba. Str. 47. Broš. 50 vin.

Ko je izšla tani knjiga: »Psalmi et Cantica secundum ordinem in psalterio romano«, so izrazili nekateri duhovniki željo, naj bi isti presvetli avtor sestavil še kratek posnetek psalmov, ki bi se kar v brevirju nosil in bi ga vsak moli-

lec kar sproti lahko pregledal in se tako še bolj utapljal v globoke psalmove misli. Ta želja se je izpolnila. Pričujoči posnetek pove kratko in jasno priliko, kdaj je psalm nastal in njega bistveno vsebino. S tem delom je marsikomu zelo ustrezno in bo koristilo zlasti tistim, ki so večje delo o psalmih že predelali. Obenem se tudi »Psalmi et Cantica« (9'20 K) priporočajo.

38.

Škofijska kronika.

Podeljen je bil prosti beneficij Andreja pl. Stemberga pri Božjem grobu v Štepanji vasi pri Ljubljani g. Janezu Smrekarju, mestnemu katehetu v Ljubljani.

Nameščen je bil za kaplana v Dolu P. Benvenut Winkler.

Imenovan je bil za profesorja na kn. šk.

gimnaziji v Šent Vidu nad Ljubljano g. namestni učitelj Franc Omerza.

Umrl je 31. jan. 1917 v Škofji Loki g. mons. Janez Nep. Murovec, stolni kanonik goriške nadškofije. — Priporočila se častiti duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 24. februarja 1917.

Vsebina: 29. Marijinim kongregacijam. — 30. Vojaški domovi. — 31. Poročilo o konferencah sodal. SS. Cordis Jesu v letu 1916. — 32. Zavarovanje zvonov. — 33. Nedeljsko delo na železnicah. — 34. Vabilo na zameno obveznic 1. in 2. vojnega posojila s štiridesetletnimi obveznicami 5. vojnega posojila. — 35. Kranjski patriotični vojni znaki. — 36. Olajšave postne postave. — 37. Slovstvo. — 38. Škofijska kronika.